

Aabenraa Kommune i Green Cities

Der er herunder redegjort for en række af de fordele der ses for Aabenraa Kommune ved at deltage i Green Cities-samarbejdet. Derefter er der opsummeret en status for Aabenraa Kommune i forhold til fælles mål i Green Cities og desuden peget på konkrete muligheder, hvor samarbejdet er særligt relevant i forhold til kommunens øvrige aktiviteter. Endeligt er der er kort afsnit om Aabenraa Kommunes vej til at blive Green Cities medlem.

Fordele ved Green Cities-samarbejdet

Der ses en række fordele ved at indgå i samarbejdet. Argumenterne for at deltage i samarbejdet er til dels tilvejebragt ved interview med medlemskommunerne.

Samarbejdet kvalificerer miljøarbejdet

Det fælles arbejde giver Aabenraa Kommune mulighed for at kvalificere det arbejde der allerede udføres. Arbejdet bliver styrket, ved at blive udfordret af kommuner der arbejder ambitiøst med samme målsætninger. På områder, hvor Aabenraa kommune endnu ikke står så stærkt, kan samarbejdet være en løftestang.

Samarbejdet kan betragtes som et professionelt netværk og et forum til at løfte de fælles og individuelle udfordringer i arbejdet med miljø, natur, trafik, klima og bæredygtighed.

Samarbejdet er desuden projektorienteret og de enkelte projekter løfter fælles udfordringer og resulterer i innovative løsninger.

Sammen står vi stærkere

Gennem samarbejdet opnås en forstærket platform til at søge fælles midler til at udvikle projekter. Green Cities er et anerkendt miljøsamarbejde og står stærkt, når der uddeles midler, også fra EU.

Der er senest modtaget EU-midler til at gennemføre projektet Carbon20. Projektet fik tildelt ca. 7,9 mio. kr., hvilket er næsten halvdelen af det samlede budget. Ved at søge fælles midler benyttes der færre ressourcer til ansøgning i de enkelte kommuner.

Politisk indflydelse og påvirkning

Green Cities markerer sig i den politiske debat, og samarbejdet giver såvel politikere som forvaltninger mulighed for politisk indflydelse og påvirkning internt, men særligt i forhold til regering og ministre. Det er med til at styrke det fælles arbejde for bedre rammevilkår og -betingelser for kommunernes arbejde på klima- og miljøområdet.

Profilering og styrket tiltrækning

Ved at arbejde ambitiøst med målene i Green Cities ses en mulighed for at styrke indsatsområder, der kan give Aabenraa Kommune en mere defineret grøn profilering. Det kan give os en styrket position i forhold til tiltrækning og fastholdelse af erhverv, borgere og grøn vækst, men også dygtige og ambitiøse medarbejdere.

Fælles mål, status og muligheder for Aabenraa Kommune

Green Cities-samarbejdet har sit omdrejningspunkt omkring de seks centrale temaer klima, grundvand, økologi, trafik, natur og affald. De deltagende kommuner har forskellige udgangspunkter og forudsætninger for at arbejde ambitiøst med målene. Fælles er dog, at der arbejdes seriøst med at påvise en udvikling inden for alle temaer. I forhold til Aabenraa Kommunes øvrige arbejde er det særligt relevant at se på nogle temaer frem for andre. Status og handlemuligheder for Aabenraa Kommune er herunder ridset op.

Green Cities kommunerne arbejder i øjeblikket med at gentænke en del af målene, da de udløber i år. Processen fortsættes her i starten af 2015 og Aabenraa Kommune vil have mulighed for at påvirke retningen, hvis kommunen går med i samarbejdet nu.

Klima

Klima - CO₂ udledningen skal nedbringes

- Vores el- og varmforsyning er CO₂-neutral inden udgangen af 2025
- Inden udgangen af 2015 er udslippet af CO₂ reduceret med 25% i forhold til 2006.

Mål og status

Der er mål for både reduktion af CO₂ samt omstilling til vedvarende energi. Begge mål er mere ambitiøse end regeringens. Aabenraa Kommune har udarbejdet CO₂-regnskab for 2010, status på reduktion vil først være kendt ved en ny beregning.

Det vurderes, at målene er ambitiøse, og at Aabenraa Kommune umiddelbart har nogle store udfordringer, der skal overkommes for at nå målene. Dette ses også for de øvrige landkommuner i samarbejdet, og der ses derfor mulighed for at støtte op om målet, på trods af udfordringer, som kommunen ikke har direkte indflydelse på.

Aabenraa Kommune er i proces med at udarbejde en klimapolitik, hvor der sættes mål for de samme områder. De mål der arbejdes med i klimapolitikken er umiddelbart ikke lige så ambitiøse som de fælles mål i Green Cities. Det vurderes, at Aabenraa Kommune over tid kan justere målsætningerne, hvis der søges optagelse i Green Cities. Det vurderes samtidig, at Green Cities fælles arbejde på området kan kvalificere arbejdet med klima og udgøre en vigtig del i kommunens arbejde for en lavere CO₂-udledning.

I kommuneplan 2015 for Aabenraa Kommune udlægges arealer til vindmøller, der vil bidrage til omstillingen til vedvarende energi og sætter politiske målsætninger for vindmøllestrømmens andel. Samtidig deltager kommunen i Region Syddanmarks projektsamarbejde om strategisk energiplanlægning.

Det vurderes, at målet understøtter igangværende aktiviteter med klimapolitik, vindmølle- og varme- og energiplanlægning.

Muligheder og eksempler på konkrete projekter

I Green Cities arbejdet vil Aabenraa Kommune gennem projekter, videndeling og sparring få kvalificeret indsatsen inden for klima. Særligt fordi Green Cities kommunerne kan levere kvalificeret sparring og udfordre kommunens arbejde, fordi de har stor erfaring og på mange områder er frontløbere.

Konkret kan Aabenraa arbejde med de initiativer, der er lagt op til i kommunens klimaplan. Det vil bl.a. indbefatte arrangementer for borgere omkring energireovering, initiativer som virksomhed både i forhold til nybyggeri og reovering. Der ses også mulighed for at gennemføre initiativer for at understøtte erhvervslivets arbejde med energibesparelser, som beskrevet i klimaplanen, bl.a. med udgangspunkt i Green Cities projektet 'Carbon20'.

Grundvand

Grundvand - Green Cities arbejder aktivt for rent og rigeligt grundvand.

- Vi beskytter de boringsnære områder og grundvandsdannende oplande
- Vi nedbringer vandforbruget i kommunen og påviser en årlig reduktion med henblik på at opnå:
 - i) Et gennemsnitligt forbrug pr. borger på 100 liter/døgn i 2015
 - ii) En reduktion i vandforbruget i de kommunale bygninger på 25% i 2020 i forhold til 2010.
 - iii) Et ledningstab fra vandværkerne på maksimalt 5% i 2020

Mål og status

Der er både mål for beskyttelse af ressourcerne samt lavere forbrug og ledningstab. Det vurderes, at specielt målene omkring beskyttelse og ledningstab er relevante for Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommune har gennemført en BNBO-registrering af indvindingsboringer ved de almene vandværker. Dette udgør et godt grundlag for at arbejde med yderligere beskyttelse. Der er pt. ikke igangsat yderligere tiltag ud over registrering. Det vurderes, at målet understøtter igangværende aktiviteter med beskyttelse af grundvandet.

Der foreligger ikke en fuldstændig registrering af vandforbruget hos borgere i kommunen. På baggrund af tal fra Arwos er det muligt at anslå, at det ligger væsentligt højere end de 100 l/borger/døgn som er målet. Selve det at nedbringe vandforbruget giver dog ifølge Arwos ikke ret meget mening. Det vil alene gøre vandet dyrere og medføre store ændringer i rørsystemer og kloak, hvis der forbruges mindre vand.

Der er ikke i forvejen tiltag for at nedsætte vandforbruget i Aabenraa Kommune og det vurderes ikke at målet støtter op om igangværende aktiviteter.

Aabenraa Kommune har målinger af vandbrug for kommunen som virksomhed tilbage fra 2011. I perioden fra 2011-14 ses en reduktion på 18,6% og kommunen er dermed godt på vej til at nå målet.

Det vurderes, at målet understøtter igangværende aktiviteter med at nedsætte energiforbruget.

Der er ikke en samlet oversigt over ledningstab fra vandværkerne i kommunen. For både at få overblik og gøre en aktiv indsats for at nedsætte ledningstab vurderes

der, at det vil kræve en relativt stor opfølgende indsats fra kommunens side, uden mulighed for at stille krav.

Målet er i tråd med vandforsyningsplan for Aabenraa Kommune 2010-18.

Muligheder og eksempler på konkrete projekter

Det vurderes, at indsatser for beskyttelse af grundvandet er relevante for Aabenraa Kommune. Kommunen har en stor grundvandsreserve. Hvis den skal bevares og der sættes på den som tiltrækningsfaktor for virksomheder, skal kvaliteten af vandet sikres.

Konkret vil Aabenraa Kommune kunne udbygge det nuværende arbejde med BNBO-registrering med konkrete indsatsplaner. Desuden vil grundvandsbeskyttelse kunne omfatte borger- og erhvervsrettede kampagner, som eksempelvis Kolding Kommunes 'Vi bor oven på vores drikkevand'.

Økologiske fødevarer

Økologiske fødevarer - Vi vil fremme økologisk fødevarerproduktion lokalt og nationalt ved at øge produktionen og anvendelsen af økologiske fødevarer.

- Mindst 75% af det kommunale fødevarerforbrug er økologisk ved udgangen af 2015
- Mindst 20% af landbrugsarealet indenfor kommunegrænsen er økologisk ved udgangen af 2025

Mål og status

Aabenraa Kommune har ikke et registreret forbrug af økologiske fødevarer i det kommunale fødevarerforbrug. En stikprøve hos Mad & Måltider, rådhusets kantinedrift samt køkkendrift i kommunens dagtilbud viser, at der ikke indkøbes økologiske fødevarer.

Det vurderes, at det vil indebære en særlig indsats at omlægge til økologiske køkkener, som også vil kræve ressourcer, både økonomi og personaletid.

Målet understøtter således ikke allerede igangværende aktiviteter.

I Aabenraa Kommune er der en rimelig høj andel af landbrugsarealet der drives økologisk – over 12%, hvilket umiddelbart er den højeste andel i Green Cities kommunerne. Der er dog umiddelbart ikke en stigende, nærmere en faldende tendens. Der arbejdes ikke for at øge økologiprocenten pt.

Det vurderes, at der ikke umiddelbart er klare initiativer, der kan sættes i gang og at målet ikke understøtter igangværende aktiviteter.

Muligheder og eksempler på konkrete projekter

For at leve op til regeringens mål i deres økologipolitik om at alle offentlige køkkener har 60-90 % økologi skal der igangsættes en indsats. Green Cities samarbejdet vil være en god løftestang herfor.

Da der er en stor andel økologiske landbrug i Aabenraa Kommune, kan arbejdet for økologi også betragtes som en indsats for at styrke det lokale erhvervsliv.

Konkret er der mange muligheder for at udbrede brugen af økologiske fødevarer i kommunale køkkener. I flere af Green Cities kommunerne er der særskilte tiltag inden for f.eks. ældreplejen eller daginstitutioner.

Natur

Natur- Vi vil bevare og udvikle naturen til gavn for dyr, planter og mennesker.

- Vi øger den biologiske mangfoldighed inden 2015
- Vi øger tilgængeligheden til, anvendelse af og kendskabet til vores natur, herunder bynær natur.

Mål og status

Målene er formuleret blødt og således uden konkret målangivelse. Der fokuseres på øget biodiversitet og adgang til/oplysning om naturen. Der er et behov for som minimum at kunne dokumentere kvalitativt, at der arbejdes for begge områder.

Aabenraa Kommune arbejder med biologisk mangfoldighed i et bredt perspektiv, men ikke specifikt med udpegede arter mm. Green Cities kommunerne arbejder forskelligt med målet, primært ud fra nogle kvalitative værdier, og beskriver hvad de gør til årsrapporten. Der arbejdes også med prioriterede arter, men det er uklart hvorvidt det vil medføre et behov for en øget indsats for Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommunes indsatser på naturområdet vurderes langt hen ad vejen at kunne opfylde delmålene.

Målet om biologisk mangfoldighed er stort set enslydende med byrådets mål i Kommuneplan 2015. Målet om tilgængelighed mv. vurderes at understøtte igangværende aktiviteter.

Muligheder og eksempler på konkrete projekter

Inden for de to delmål giver det umiddelbart bedst mening for Aabenraa at arbejde ambitiøst med tilgængelighed til og anvendelse af (bynær) natur. Dette vil støtte op om den nuværende indsats inden for naturarbejdet og ved at arbejde med bynær natur sigtes der også på Sundhed og Læring, som er en del af Vækstplanen. Desuden kan det bakke op om klimaprojekter i forhold til forsinkelse af regnvand mm.

Konkret arbejder Green Cities kommunerne med at udsætte og pleje forholdene for truede dyrearter og flere projekter inden for naturgenopretning og –pleje. Desuden etablering af nye stier. Det vil være lignende projekter som Aabenraa kan igangsætte og allerede arbejder med. F.eks. vådområdeprojekterne der er gennemført ved Grøngrøft, Sandskær og Rønshoved, men også arbejdet med Kløverstier og andre tilgængelighedsprojekter.

Trafik

Trafik- Vi vil sikre mobilitet og tilgængelighed på et bæredygtigt grundlag. Mobilitet og tilgængeligheden skal fastholdes både i byerne og mellem by og land.

- Af den samlede trafik i medlemskommunerne skal cykeltrafikken og den kollektive trafik samlet set være øget med 25% i 2020 - alternativt skal biltrafikken reduceres med 25%, målt i forhold til 2010.
- I 2025 er mindst 50% af biltransporten baseret på alternative drivmidler.
- Mængden af ultrafine partikler i byluften skal nedbringes inden 2015.

Mål og status

Aabenraa Kommune måler i dag hverken på andelen for den kollektive trafik eller cykeltrafikken. Umiddelbart virker målet om en øget udnyttelse af kollektiv trafik svært opnåeligt for Aabenraa Kommune, da selv en nulvækst er svær at fastholde med de nuværende ressourcer.

Det vil være i tråd med kommunens vækstplan at arbejde for øget cykeltrafik, som en del af sund vækst.

Vi har ikke tilgængelige tal for andelen af biler med alternative drivmidler. Ud fra kendte nationale tal, vurderes andelen for Aabenraa Kommune at være tilsvarende meget lille. Det er klart, at det er en stor udfordring for alle kommunerne. Det er dog nødvendigt, at kommunen som virksomhed går forrest som eksempel som en del af målopfyldelsen, og indkøber til egen bilflåde.

Vi har ikke målinger for ultrafine partikler i luften.

Muligheder og eksempler på konkrete projekter

I forhold til delmålet omkring mere cykeltrafik og kollektiv transport og mindre biltrafik har Aabenraa bedst mulighed for at arbejde for en øget cykeltrafik, bl.a. ved de tiltag, som kommunen allerede har gang i – stiprojekter mm. Der skal formentlig en øget indsats til. Det er lidt sværere med kollektiv trafik. At arbejde for at øge andelen giver mening i forhold til en klima- og miljøindsats – reducere CO₂ og belastningen på miljøet – men der er faldende passagertal og ringe muligheder for at øge serviceniveauet. Det er derfor umiddelbart vanskeligt for Aabenraa at gøre en særlig indsats på dette område.

Omstilling af biltransporten til alternative drivmidler er en svær proces, og svær for kommunen at påvirke. Aabenraa Kommune har en særlig erhvervsmæssig styrke inden for transportsektoren, og kan arbejde for grøn omstilling ved at styrke samarbejdet med virksomheder inden for den tunge transport og dermed bidrage til at udbygge infrastrukturen.

Konkret ses en mulighed for flere cykelprojekter, bl.a. etableres der bycykler i Aabenraa by i 2015, men der kunne også arbejdes med cykelkampagner, i institutioner, skoler eller som i Herning en kampagne omkring 'tag cyklen til bageren'.

Affald

Affald - Vi vil bidrage aktivt og ambitiøst til øget genanvendelse.

- 30% reduktion af mængden af forbrændingsegnet affald fra husholdninger i 2018 i forhold til 2010.
- 25% genanvendelse af plast og 20% genanvendelse af metal fra husholdninger i 2018 i forhold til potentialet.

Mål og status

Mængden af forbrændingsegnet affald er i forvejen meget lav i Aabenraa Kommune, og ligger for haveboliger et kilo lavere end landsgennemsnittet pr. uge i 2013. En reduktion af mængden af forbrændingsegnet affald er derfor svær i Aabenraa. Det er ifølge Arwos svært at få sorteret mere fra restaffaldet, som er det forbrændingsegne.

I forhold til genanvendelsesmålene så kendes potentialet ikke. I haveboliger i Aabenraa indsamles 74% af metalaffaldet i genbrugsbeholderen. Lige knap 30% af plastaffaldet indsamles via genbrugsbeholderen.

Det vurderes, at målene understøtter igangværende aktiviteter i forhold til reduktion af affaldsmængden og øget genanvendelse.

Muligheder og eksempler på konkrete projekter

Her vil det give god mening for Aabenraa at arbejde med at udbrede de gode erfaringer. Arbejdet er allerede godt i gang.

Green Cities kommunerne arbejder med forskellige tiltag på genbrugspladserne og omkring kommunikation.

Aabenraa Kommunes vej til at blive Green Cities medlem

For at blive medlem af Green Cities skal Aabenraa Kommune tilslutte sig samarbejdsaftalen. Som følge af at søge officielt medlemskab, skal Aabenraa Kommune udarbejde en handleplan senest 12 måneder efter optagelsen. Handleplanen skal beskrive, hvorledes kommunen vil forfølge de fælles mål.

Hver deltagende kommune bidrager med et kontingent som fastsættes efter kommune størrelse. Aabenraa Kommunes kontingent vil udgøre 140.000 kr. årligt. Kommuner med over 100.000 indbyggere yder et bidrag på i alt 210.000 kr. i kontingent.

Aabenraa Kommune skal internt i kommunen etablere en organisation omkring samarbejdet og der skal udpeges politiske deltagere til styregruppen. Det er her vigtigt at se på ressourcer i form af tid der skal afsættes for at deltage i alle samarbejdets forskellige delelementer, møder, årsrapport, projekter mm.

Det vurderes, at der vil skulle benyttes ca. 0,5 årsværk til en tovholder til embedsmandsdeltagelse i møder, projektgrupper og årsrapport. Derudover vil der være behov for, at der arbejdes hen mod de fælles mål inden for de forskellige fagområder, hvilket kan betyde en omprioritering af den nuværende ressourcefordeling. Det vurderes, at det primært vil være i Natur og Miljø, at der er behov for ekstra ressourcer, og at der vil skulle benyttes ca. 0,25 årsværk som udgangspunkt. Dette bl.a. i forhold til deltagelse i projektgrupper mm.